

Paraules clau del tema 1 _

Lloc

Porció determinada de l'espai. Paratge . Se'l troba en tot lloc. Un lloc alt, baix. Un lloc descobert. Un lloc fortificat. Aquest moble ocupa molt de lloc.

Territori

Superfície de terra que comprèn una jurisdicció . Porció de la superfície terrestre subjecta d'apropiació per part d'un grup d'individus a fi de portar a terme qualsevol activitat, especialment les activitats de producció i reproducció o consum, els quals la consideren com a demarcació de l'exercici d'una sèrie de competències (polítiques, administratives, etc.).

Espai

Medi que hom es representa en principi com a il·limitat , continu i tridimensional i com a continent de tots els objectes sensibles . Suport de les relacions entre els sistemes físic i humà, objecte de la geografia i d'una branca de l'economia.

Tradició "literària" o descriptiva

És la tradició idiogràfica que es preocupa per allò que és únic i particular. És una de les visions més arrelades en geografia i consisteix en la descripció de la realitat geogràfica a diferents nivells o escales (continental, país , regió) i la síntesi de tots els aspectes físics, socials, econòmics, polítics o històrics.

Tradició geomètrica

És la tradició nomotètica , que es preocupa per allò que és universal i generalitzable. La geografia entesa com a ciència de l'espai i de les relacions espacials que existeixen entre els diferents objectes i activitats que componen l'espai geogràfic en qüestió. Es fan servir models matemàtics, i fórmules per establir lleis generals.

Geografia general o temàtica

Les anàlisis geogràfiques del territori basades en una temàtica concreta i centrades en presentar les corografies i corologies (diferències en el espai) així com els seus punts en comú.

Geografia regional

Anàlisis descriptiu i exhaustiu de les característiques d'una determinada porció de l'espai o regió.

Portolà

Llibre il·lustrat amb mapes que conté la situació geogràfica dels llocs més notables de la costa a la qual és dedicat.

Projecció de Mercator

Projecció de la superfície terrestre creada pel cartògraf flamenc Gerardus Mercator (1512-1594). Representació plana de la Terra, la superfície de projecció de la qual és un cilindre tangent a l'equador ideal.

Alexander Von Humboldt Explorador i científic prusià (1769-1859) que ha estat considerat el pare de la geografia moderna. Durant la seva vida va fer grans viatges per Europa i Amèrica

recollint tot tipus d'informacions. Les seves observacions científiques van centrarse en aspectes de les ciències naturals i la història dels llocs que va visitar, en els seus treballs no es va limitar a descriure tot allò que havia vist sino que va presentar els mecanismes de les causes i les conseqüències de les diferències geogràfiques dels fenòmens observats.

SIG (GIS) Sigles de Sistemes d'Informació Geogràfica o Geographic Information Systems que són tots els nous mètodes d'anàlisi espacial fent servir ordenadors i programes informàtics.

Planificació urbana / territorial Branca aplicada de la geografia que es dedica a l'anàlisi i teorització sobre les formes d'organització territorial de les activitats humanes, ja sigui en els àmbits urbans (planificació urbana) o en el territori en general.

Nova Divisió Internacional del Treball, es una de les formes emergents d'organització del treball a escala mundial associada a la internacionalització de la producció i a la difusió de la industrialització cap a nous països a mà d'obra més barata. Aquest fenomen va lligat a les noves formes d'organització de la producció Post-Fordistes.

Fordisme Grup de pràctiques industrials i socials associades a les formes d'organització del treball de primers del segle XX. Aquest model reb el seu nom de Henry Ford, el impulsor d'aquest nou model de producció a la seva planta de producció de automòbils, caracteritzat per les cadenes de producció i els principis del Taylorisme per tal d'organitzar les diferents tasques productives. El fordisme es caracteritza per l'Integració vertical del procés productiu i per una millora dels salaris i de les condicions laborals dels treballadors fins al punt que els propis treballadors arribaven a tenir la capacitat de consumir els propis productes que ells mateixos produïen.

Postfordisme; pràctiques i formes d'organització industrial característiques del període que comença després de les crisis energètiques dels anys 1970s. Es caracteritza per mètodes de producció més flexibles i més adaptats als canvis bruscos de la demanda i l'integració horitzontal de la producció. Aquest nou model de producció aprofunda els canvis en telecomunicacions per organitzar la seva cadena productiva en diferents llocs del món (nova divisió Internacional del treball); subcontractació i el "just in time production".

INB (PNB) Producte Nacional Brut, Mesura monetària del valor a preus de mercat dels productes i serveis produïts en una economia nacional en un període de temps concret, normalment un any o un trimestre. El PNB és una mesura dels ingressos dels residents en la economia, sense tenir en compte si els ingressos provenen de la producció interna o de la producció exterior.

PIB o producte interior brut, és una mesura monetària dels ingressos dels factors de producció dintre de les fronteres d'una nació sense considerar qui reb aquests ingressos. En una economia tancada el PNB i el PIB haurien de ser iguals.

Taxa de Mortalitat Infantil és una taxa utilitzada en demografia per indicar el nombre de nens i nenes d'una població que moren abans d'arribar a l'any de vida per cada mil infants que hi han nascut vius, en un període de temps determinat, generalment un any.

Taxa de mortalitat de menors de cinc anys és una taxa similar a la de mortalitat infantil, però aquí es mesura els nens menors de cinc anys que han mort en un determinat període, normalment un any en relació a la totalitat de nens d'edats de 0 a 5 anys.

Índex de Desenvolupament Humà Històricament, el nivell de desenvolupament s'havia avaluat tenint en compte únicament un sol criteri, que podia ser de tipus econòmic (com per

exemple el nivell de renda o PIB, etc.), de tipus educacional (com ara l'alfabetisme, etc.) o bé que avalués variables de salut (cas de l'esperança de vida, taxes de natalitat i de mortalitat, entre d'altres). L'IDH, en canvi, s'obté a partir del càlcul ponderat dels tres indicadors següents corresponents a les tres variables abans esmentades (economia, educació, salut):

- La durada i la qualitat de vida, que s'obté a partir de l'esperança de vida al néixer.
- El nivell d'instrucció i educació, mesurat a partir de la taxa d'alfabetització d'adults i del nivell d'estudis de la població (educació primària, educació secundària i estudis superiors).
- El nivell de vida, d'acord amb les dades del PIB per càpita (mesurat en dòlars dels EUA).

Centre-Perifèria-Semiperifèria Model explicatiu del desenvolupament en el qual es distingeix entre els països més desenvolupats (Europa Occidental, Nordamèrica, i Japó) que serien el centre, amb els països sotsdesenvolupats, la perifèria, i les zones en transició les semiperifèries. Pensar en termes de centre(s) i de perifèrie(s) permet una reflexió sobre l'interacció espacial entre els diferents indrets del món: els vincles de dependència recíproca . Mireu l'esquema 1.24

Esperança de vida: respon a la duració mitjana de vida a partir d'una edat donada. L'esperança de vida en néixer representa el nombre d'anys que, per terme mitjà, viuria una persona d'una generació subjecta a la mortalitat que descriu la taula de mortalitat. L'esperança de vida a una determinada edat representa el nombre mitjà d'anys que li queden per viure a una persona que hagi arribat a aqueixa edat.

Fuga de cervells (Brain drain): Fenomen migratori pel qual els millors científics, professionals i tècnics potencials d'un determinat país són absorbits per països desenvolupats que els hi ofereixen millors condicions per la seva formació i el desenvolupament de la seva professió

La Triada : Nom que reben els tres grans centres de decisió i de concentració econòmica i política mundial. Aquests són: NordAmèrica, Europa Occidental, i Japó. Mireu el mapa 1.16 a on es veu aquesta hegemonia comercial d'aquests tres grans centres.